

Kütüphane Hizmet Esasları Genelgesi'nin Ankara'daki Halk Kütüphanesi Hizmetleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Evaluation of Library Services Circular Principles in the Scope of Public Library Services in Ankara

Şenol Karadeniz*

Öz

Araştırmada, Ankara'da Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı halk kütüphanelerinin Kütüphane Hizmet Esasları Genelgesi'ne uygun olarak hizmet verip vermediği incelenmiştir. Genelgenin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar varsa, bunların nedenleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmış ve örneklem olarak belirlenen kütüphanelerin yöneticileri ile yüz yüze görüşülmüştür. Araştırma sonucunda halk kütüphanelerinin, genel olarak kamu kurumlarını ilgilendiren zorunlu idari işlemlerini ve geleneksel kütüphane hizmetlerini Kütüphane Hizmet Esasları Genelgesi'ne uygun olarak sürdürdükleri ancak daha stratejik, yenilik ve nitelik gerektiren kütüphane hizmetlerini çeşitli nedenlerden dolayı genelgeye uygun olarak sürdüremedikleri anlaşılmış ve ilgili kurumlara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Halk kütüphaneleri; mevzuat; genelge; kütüphane hizmet esasları; Ankara; Türkiye.

Abstract

It was studied in the research if public libraries under the Ministry of Culture and Tourism in Ankara serve in accordance with the Circular of Library Service Principles. The troubles -if any- experienced during the implementation of the Circular and the possible reasons of those troubles were detected. Descriptive method was used in the research. Semi-structured interview technique was used to collect the data and the managers of the sample libraries were interviewed face-to-face. As a result of the research, it was found that public libraries sustain their traditional library services and mandatory administrative transactions generally related to public institutions in accordance with the Circular of Library Service Principles but the library services requiring more strategy, innovation and quality do not comply with the Circular due to several reasons. Some suggestions were presented for the related institutions.

Keywords: Public libraries; legislation; circular; library service principles; Ankara; Turkey.

Giriş

Türkiye'de farklı kurumlara bağlı olarak hizmet veren halka açık kütüphaneler olsa da en yaygın halk kütüphanesi sistemi Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB)'na bağlı kütüphanelerden oluşan sistemdir. KTB'nın ana hizmet birimlerinden olan Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü (KYGM), 4848 sayılı Kanun (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2003) kapsamında

*Doktora Öğrencisi. Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: senolkdz@gmail.com
PhD Student. Hacettepe University Department of Information Management

kurulmuştur. Halk kütüphaneleri görevlerini kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, Bakanlar Kurulu kararı eki kararlar ve diğer düzenleyici işlemler olarak tanımlanan kamusal mevzuat (Mevzuat Hazırlama Usul, 2005) doğrultusunda sürdürürler. Dolayısıyla Türkiye'de halk kütüphaneleri birer kamu kurumudur.

Halk kütüphaneleri, 2012 yılına dek hizmetlerini, 1981 ve 1982 yıllarında yürürlüğe giren beş farklı yönetmelikle (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2015) yürütmüştür. Ancak aradan geçen ortalama otuz yılı aşkın sürede yaşanan teknolojik ve toplumsal dönüşümler sonucu, halk kütüphanelerine ilişkin mevzuatın büyük oranda güncelliğini ve geçerliliğini yitirmesi sonucu (Karadeniz, 2012; Yılmaz, 2005a), 2012 yılında "Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği" (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012a) 11.01.2012 tarihli ve 28170 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni yönetmelikte belirtilen iş ve işlemlere ilişkin yeni bir genelge gereksinimi de doğmuştur. Bu amaçla o tarihte yürürlükte olan bütün genelgelerin analizi yapılmış ve zamanla hizmetlerde karmaşa yaşanmasına neden olan ve güncelliklerini kaybeden 47 genelge (EK-1) iptal edilerek, Kütüphane Hizmet Esasları (KHE) başlıklı bir genelge (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) hazırlanmıştır.¹

Bütün kütüphane hizmetlerinin, KHE Genelgesi'ne (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) uygun olarak sunulmasında çeşitli aksamalar yaşandığı bilinmektedir. Zaman zaman alan uzmanları tarafından gözleme dayalı olarak gerçekleştirilen öznel değerlendirmeler dışında, KHE Genelgesi'nin uygulanabilirliğine ilişkin bilimsel verilere dayalı, kapsamlı bir analiz bugüne değin yapılmamıştır. Bu eksiklik kütüphane hizmetlerinin planlama ve uygulama süreçlerine olumsuz etki yapmaktadır. Birer kamu kurumu olan halk kütüphaneleri, sadece geleneksel çerçevedeki kütüphane hizmetlerini KHE Genelgesi'ne uygun olarak sürdürürken; daha stratejik, yenileşimci ve nitelik gerektiren hizmetleri ise KHE Genelgesi'ne uygun olarak sürdürememektedirler. Dolayısıyla halk kütüphanelerinin teknolojik ve toplumsal dönüşümlere uygun biçimde ve sürekli olarak yeniden yapılandırılmaları gerekmektedir. Kütüphane hizmetlerinin planlanması, uygulanması ve izlenmesi süreçlerindeki temel politika aracı ise kütüphane mevzuatıdır. Bu nedenle kütüphane mevzuatının bu dönüşümler bağlamında sürekli olarak gözden geçirilmesi kanımızca kütüphaneler için yaşamsal bir gerekliliktir.

Literatür

Araştırma sürecinde, Türkiye'deki Bilgi ve Belge Yönetimi alanındaki literatür incelenmiş ve kütüphane kurumunu yasal bağlamda ele alan çalışmalara rastlanmıştır. Bunların büyük bölümü konuya bilgi politikaları açısından yaklaşan çalışmalardır. Alpay (1975)'in halk kütüphanesi kanununun gerekliliğine ilişkin tespitleri; Çapar (1981)'in planlı kalkınma döneminde kütüphane hizmetlerini yasal açıdan ele alma çalışması; Çakın, Ersoy, Çelik ve Duman (1993)'in Türk kütüphaneciliğinin sorunlarını analiz ettikleri ve sonucunda çeşitli öneriler sundukları çalışma; Soysal (1997)'in kütüphane kurumunu yasa olgusu ile beraber değerlendirdiği kuramsal içerikli çalışma bu alandaki literatür çalışmalarıdır. Çelik (2001a), kütüphanecilik camiasını doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen mevzuatı bir bütün olarak ele almak amacıyla 2001 yılında *Bilgi Hizmetleri ve Mevzuat* adlı eserini yayınlamıştır. Ayrıca kültür ve kütüphane politikalarının incelendiği bazı çalışmalarda, kütüphaneye ilgili mevzuat da irdelenmiştir (Keseroğlu, 1989; Yılmaz, 2009). Öz (1997, s.263)'ün toplumsal değişme sürecinde halk kütüphanelerini ele aldığı tez çalışmasına kütüphane mevzuatı da dâhil edilmiştir. Literatür taraması sürecinde Çelik (2001b)'in mevzuattaki gelişmeleri incelemiş olduğu araştırma ile Öcal (2010)'in Bilgi Merkezleri Çalışanları Kanun Tasarısı Taslağı üzerine değerlendirmelerinin yer aldığı çalışmaya da ulaşılmıştır. Doğrudan halk kütüphanesi mevzuatını inceleyen çalışma sayısı ise azdır. Bunlardan ilki Yılmaz (2005a)'ın Türkiye'de halk

¹ Araştırmacı, bahsi geçen Genelge'nin hazırlık sürecinde yer almıştır.

kütüphaneleriyle ilgili yönetmelikler üzerine bir değerlendirmesi, diğeri de Türkiye'de kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması sürecinin halk kütüphaneleri ve yasal unsurlar açısından ele aldığı (Yılmaz, 2005b) çalışmalarıdır. Karadeniz (2012) ise Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılan yönetmelikleri karşılaştırmıştır.

Araştırma Yöntemi, Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmış ve örneklem olarak belirlenen kütüphanelerin yöneticileri ile yüz yüze görüşülmüştür. Görüşme soru formu, doğrudan KHE Genelgesi'nden alınmış 30 soru grubundan oluşmuştur. Ancak bütün kamu kurumlarının uyması gereken genel kurallar sorulara dahil edilmemiş, kütüphane hizmetlerine özgü hususlara vurgu yapılmıştır. Ayrıca Genelgede belirtilen hizmetlerin nasıl sunulduğu da gözlenmiştir. Gerekli durumlarda mevzuat, resmi yazışma, rapor, vb. kaynaklardan yararlanılmış, elde edilen bulgular Kültürel Faaliyetler Programı, Bina Envanter Programı, Kütüphane İstatistik Programı ile kütüphane web sayfalarından da teyit edilmiştir.

Araştırma Ocak-Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni Ankara il sınırları içerisinde KTB'na bağlı olarak hizmet veren halk kütüphaneleridir. 13.03.2015 tarihi itibari ile Ankara'daki kütüphane sayısı 42 olup, bunlardan 2'si geçici olarak kapalıdır. Bu durumda araştırmanın evrenini oluşturan kütüphane sayısı 40'tır.

Tablo 1.

Ankara'daki İlçe Nüfusları²

Sıra	İlçe	Nüfus	%
1	Çankaya	913.715	17,7
2	Keçiören	872.025	16,9
3	Yenimahalle	608.217	11,8
4	Mamak	587.565	11,4
5	Etimesgut	501.351	9,7
6	Sincan	497.516	9,7
7	Altındağ	361.259	7,0
8	Pursaklar	129.152	2,5
9	Polatlı	121.101	2,4
10	Gölbaşı	118.346	2,3
11	Çubuk	84.636	1,6
12	Beypazarı	47.646	0,9
13	Kazan	47.224	0,9
14	Elmadağ	43.666	0,8
15	Şereflikoçhisar	33.946	0,7
16	Haymana	31.176	0,6
17	Akyurt	29.403	0,6
18	Nallıhan	29.289	0,6
19	Kızılcahamam	25.767	0,5
20	Bala	22.142	0,4
21	Kalecik	13.604	0,3
22	Ayaş	13.018	0,3
23	Güdül	8.626	0,2
24	Çamlıdere	6.781	0,1
25	Evren	2.901	0,1
	Toplam	5.150.072	100

² Erişim adresi: <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>

Araştırmanın örneklemini belirleyebilmek için öncelikle kütüphanelerin buldukları ilçelerin nüfusları baz alınmıştır (Tablo 1). Ayrıca kütüphanelerin derme niteliği, personel sayısı gibi hizmet yeterlilikleri de göz önüne alınmıştır. Araştırmanın örneklemini, nüfusun en yoğun olduğu Çankaya, Keçiören, Yenimahalle, Mamak, Sincan, Altındağ, Polatlı ilçelerinde hizmet veren 12 kütüphane oluşturmaktadır (Tablo 2). Yüksek nüfus yoğunluğuna sahip Etimesgut ilçesi, halk kütüphanesi bulunmadığından; Pursaklar ilçesi ise sadece şube kütüphanesi bulunduğundan örnekleme dâhil edilmemiştir.

Tablo 2.

Araştırmanın Örnekleme

Sıra	Kütüphane adı	İlçesi
1	Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi,	Çankaya
2	OR-AN Sevgi Yılı Halk Kütüphanesi	Çankaya
3	Hüseyin Alpar Halk Kütüphanesi	Çankaya
4	Cebeci Halk Kütüphanesi	Çankaya
5	Keçiören Cemil Meriç İlçe Halk Kütüphanesi	Keçiören
6	Keçiören Aktepe Halk Kütüphanesi,	Keçiören
7	Mamak İlçe Halk Kütüphanesi	Mamak
8	Abdurrahman Oğultürk Halk Kütüphanesi	Yenimahalle
9	Şentepe Halk Kütüphanesi	Yenimahalle
10	Sincan İlçe Halk Kütüphanesi	Sincan
11	Mehmet Akif Ersoy Edebiyat Müze Kütüphanesi	Altındağ
12	Polatlı İlçe Halk Kütüphanesi	Polatlı

Bulguların Değerlendirilmesi

Bu bölümde, Ankara'da, KTB'na bağlı olarak faaliyet gösteren halk kütüphanelerinin, verdikleri hizmetlerin KHE Genelgesi'ne uygunluğu irdelenmiştir. Bu kapsamda Ankara'daki 12 halk kütüphanesinin yöneticileri ile gerçekleştirilen yapılandırılmış görüşme, bu kütüphanelerde gerçekleştirilen gözlem ve KYGM bünyesindeki veritabanlarından elde edilen veriler bir arada yorumlanmıştır.

Kütüphane Yerel Hizmet Stratejisi

KHE Genelgesi'ne göre, Ulusal Halk Kütüphanesi Stratejisi'nin oluşturulması amacıyla her kütüphane tarafından, yöreye özgü toplumsal dinamikler gözetilerek yazılı bir Kütüphane Yerel Hizmet Stratejisi hazırlanması gerekmektedir. Her yıl Aralık ayı içerisinde, belirtilen hedeflere ne kadar ulaşıldığına ilişkin, o yıla ait bir Kütüphane Yerel Hizmet Stratejisi Raporu hazırlanarak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne gönderilmesi gerekmektedir.

Araştırma kapsamında sadece Oran Sevgi Yılı Halk Kütüphanesi Müdürlüğü'nün yerel hizmet stratejisi hazırlamış olduğu, bunu personeline duyurduğu, yıl sonunda Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne ilettiği ve raporun arşivlendiği anlaşılmıştır. Bu strateji belgesine, Oran Sevgi Yılı Halk Kütüphanesi Müdürlüğü'nün şubesi olan Hüseyin Alpar Halk Kütüphanesi de dahil edilmiştir. Diğer kütüphanelerde ise kütüphane yerel hizmet stratejisi hazırlanmamıştır. Birçok kütüphane yöneticisi strateji hazırlamayı öncelikli bir iş olarak görmediklerini ifade etmiştir. Bunun nedenine ilişkin en çok dile getirilen görüş; bağlı olunan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden veya KYGM'den Kütüphane Yerel Hizmet Stratejisi hazırlanmasına ilişkin herhangi bir talebin gelmemiş olmasıdır. Genelgenin içeriğinin tam olarak bilinmediği ve konuya ilişkin farkındalık eksikliği olduğu en yaygın olarak dile getirilen görüşlerdir. Kütüphanelerin yararlanması amacıyla bir kütüphane yerel hizmet stratejisi belgesi örneğinin hazırlanmamış olması da bir diğer olumsuz neden olarak gösterilmiştir.

Bazı kütüphaneler yıl sonunda bir rapor hazırladıklarını, bu raporun adının yerel hizmet stratejisi raporu olmadığını ve içeriğinde daha genel bilgiler olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak gerektiği hallerde faaliyetlere ilişkin olarak hazırlanan bilgilendirme dosyalarının da aynı işlevi gördüğü ileri sürülmüştür.

Ankara'daki bazı kütüphaneler tadilatla olmalarına rağmen hizmetlerini sürdürmeye gayret etmektedirler. Bu süreci deneyimleyen kütüphane yöneticileri tarafından, mevcut koşullarda en temel kütüphane hizmetlerini bile vermenin oldukça güç olduğu, bu şartlarda kütüphane yerel hizmet stratejisi hazırlamanın çok anlamlı olmayacağı ifade edilmiştir. Ayrıca bazı kütüphane yöneticilerinin henüz yeni atanmış olması, söz konusu kütüphane yöneticileri tarafından bu konuya öncelik vermemelerinin gerekçesi olarak gösterilmiştir. Benzer biçimde bazı kütüphanelerin idari işlemleri tadilat, bina değişikliği gibi nedenlerden ötürü başka kütüphanelerin bünyesinden yönetilmektedir. Personel ve fiziki alan yetersizliği, kitapların depolarda bekletilmesi, KOHA'ya³ kayıtların gecikmesi gibi unsurlar bu kütüphanelerde hizmet vermeyi güçleştirmiş ve hizmetlere ilişkin bir belirsizlik oluşmasına neden olmuştur. Bu sorunlar kütüphane yerel hizmet stratejisine öncelik verilememesinin gerekçesi olarak ifade edilmiştir.

Ayrıca az da olsa bazı kütüphane yöneticileri, Türkiye'deki genel kütüphane koşulları dikkate alındığında kütüphane yerel hizmet stratejisi kavramının hayata geçse bile sürdürülebilir olmadığı kanısındadırlar. Bu yöneticiler çoğu kez planlanan faaliyetlerin yarım kaldığını ve sonuçlanmadığını, bu nedenle gereksiz bir prosedür olarak görülen kütüphane yerel hizmet stratejisi oluşturulmasına gerek duyulmadığını belirtmişlerdir.

Kütüphaneler Eşgüdüm Toplantıları

KHE Genelgesi'ne göre ilde bulunan kütüphanelerin sorunlarının ayrı ayrı saptanması, kütüphaneler arası iletişim ve işbirliğinin sağlanması, yerel olanaklarla çözüme kavuşturulacak sorunların yerinde tespit edilmesi amaçlarıyla, il sınırları içerisinde bulunan kütüphane yöneticilerinin katılımıyla üç ayda bir Kütüphaneler Eşgüdüm Toplantısı yapılması gerekmektedir.

Genelgede eşgüdüm toplantılarının amacının, kütüphanelerin birbirleri ile işbirliği yaparak çeşitli sorunları yerel olanaklarla çözüme kavuşturmaları olduğu belirtilmektedir. eşgüdüm toplantılarının amacı Kütüphane yöneticileri tarafından kütüphane hizmetlerindeki temel sorunların kütüphaneler tarafından yerel olanaklarla çözülmesi olarak algılanmaktadır. Merkezi birim olarak KYGM'nin yüklenmiş olduğu birtakım temel yükümlülüklerin kütüphanelerle paylaşılmasının doğru bir yaklaşım olmadığı düşünülmekte ve bu durum eşgüdüm toplantılarının genel olarak işlevsiz kalmasına neden olmaktadır.

Genelgede üç ayda bir yapılması gerektiği bildirilen toplantıların, KYGM'nin bir başka talimatı üzerine altı ayda bir yapıldığı bildirilmiştir. Ankara'daki eşgüdüm toplantılarına şube kütüphanelerinin sorumlularının katılım göstermedikleri anlaşılmıştır. Çünkü şube kütüphanesinin bağlı olduğu kütüphane yöneticileri toplantıya hâlihazırda katılmaktadırlar. Kütüphane yöneticileri daha önce gerçekleştirilen toplantıların mevcut sorunların çözümünü sağlayamadığı, bu nedenle gerçekleştirilecek toplantıların da kütüphanecilik hizmetleri açısından herhangi bir soruna çözüm getirmesini beklemediklerini ancak buna rağmen yine de yararlı ve gerekli bulduklarını ifade etmişlerdir. Bazı kütüphane yöneticileri eşgüdüm toplantılarından ziyade doğrudan KYGM'de bir irtibat kişisi olmasının sorunların çözümü açısından daha yararlı olacağını ifade etmişlerdir.

³KOHA halk kütüphaneleri tarafından kullanılan açık kaynak kodlu bir kütüphane otomasyon yazılımıdır.

Performans Ölçümü ve İstatistikler

KHE Genelgesi'ne (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) göre kütüphanelerin, bina, hizmet ve dermeye ilişkin olarak derledikleri nitel ve nicel verileri, KYGM tarafından belirlenen elektronik ortamdaki programlara düzenli olarak kaydetmeleri ve aynı zamanda kendi web sayfalarından yayınlamaları gerekmektedir.

Araştırma sonucunda, istatistiklerin tüm kütüphaneler tarafından <http://www.earsiv.gov.tr> adresindeki istatistik bağlantısı üzerinden erişilen programa, zamanında ve düzenli olarak kaydedildiği anlaşılmıştır. Her kütüphanenin web sayfası bulunmamakta, web sayfası mevcut olan kütüphanelerden ise çok azı istatistiklerini web sayfasından yayınlamaktadırlar. Güncel istatistik formlarının elektronik ortamdaki sağlanmasında çoğunlukla bir sorun yaşanmamaktadır. Bazı kütüphane yöneticileri genelgede belirtilen "Güncel İstatistik Formu" ibaresinden ne kastedildiğinin anlaşılmadığını, istatistik programındaki veri alanlarından mı yoksa indirilebilir formlardan mı bahsedildiğinin açıklanması gerektiğini, ayrıca KYGM web sayfasının istatistik, formları vb. konularda yönlendirici olmadığını ve web sayfasının anlaşılır bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Hizmet niteliği diğer halk kütüphanelerinden biraz daha farklı olan edebiyat müze kütüphanesi, güncel istatistik formlarından farklı bir form hazırlamaktadır. Veri giriş formlarındaki alanların edebiyat müze kütüphaneleri ile birebir örtüşmemesinden kaynaklanan sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Zamanla kütüphane kullanıcısı ile müze kullanıcısı biçiminde iki kullanıcı türü oluştuğu, bu yeni kullanıcı türünün edebiyat müze kütüphanesi yapısı kapsamındaki hizmetler açısından önemli olduğu, bunlara ilişkin istatistiklerin ancak manuel olarak verilebildiği ifade edilmiştir.

Anketler

KHE Genelgesi'ne (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) göre kütüphane tarafından sunulan hizmetlerin ve kaynakların kullanıcıyı ne kadar memnun ettiğini ölçmek amacıyla her kütüphane yönetimi yılda bir kez kullanıcı memnuniyet anketi uygulamak zorundadır.

Ankara'da kullanıcı memnuniyet anketini sadece Aktepe Halk Kütüphanesi uygulamıştır. Memnuniyet anketi uygulanmaması konusunda hemen hemen bütün kütüphaneler tarafından ortak olarak dile getirilen nedenler; KYGM tarafından herhangi bir anket hazırlanmamış olması, KYGM'den veya bağlı olunan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden anket uygulanması konusunda herhangi bir talebin gelmemiş olmasıdır. Ayrıca bu konuda kütüphane yöneticilerindeki farkındalık eksikliğinden bahsedilebilir.

Hizmet içeriği farklı olan edebiyat müze kütüphanesinde ise yüz yüze görüşme yoluyla elde edilen veriler veya kütüphaneye gönderilen mektuplar kullanıcı memnuniyetinin ölçümünde kullanılmaktadır.

Hem tadilatları kütüphaneler hem de personel ve fiziki alan konusunda sıkıntı yaşayan bazı kütüphaneler, kütüphane hizmetleri açısından arzu edilen seviyesinde olmadıkları için anket konusunda herhangi bir girişimde bulunmayı gerçekçi ve gerekli bir etkinlik olarak görmemektedirler.

Diğer Kurumlar ile İşbirliği

KHE Genelgesi'ne (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) göre, kütüphanelerin bölgedeki okullar başta olmak üzere tüm kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmaları gerekmektedir.

Ankara'daki halk kütüphanesi yöneticilerinin büyük bir kısmı özellikle kültürel etkinlikler kapsamında bölgedeki diğer kurumlarla işbirliği yapmaya gayret ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu işbirlikleri genelde etkinliğin düzenlenme aşamasındaki veya etkinliğe katılımcı

sağlama kapsamındaki girişimlerdir. Bazı kütüphane yöneticileri çeşitli projeler planlamaya gayret etseler de projelerin hayata geçebilmesi için gerekli işbirliği konusunda çeşitli girişimlerde bulunulmaktan kaçındıklarını ifade etmişlerdir.

Mevcut Kütüphane Binalarının Fiziki Alanları

KHE Genelgesi'ne (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) göre, mevcut kütüphane binalarının fiziki alanlarının, kütüphane hizmetleri açısından işlevsel bir biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. Kütüphane donanımı, kullanıcıları yormayacak, kullanıcının kütüphaneden en doğru biçimde yararlanmasını sağlayacak biçimde düzenlenmeli, yeterli havalandırma ve aydınlatma sağlanarak ferah bir çalışma ortamı yaratılmalıdır. Bahçe dâhil kütüphaneye ait bütün alanların temizliğine ve düzenine önem verilmelidir.

Bu kapsamda gerek görüşmeler gerek izlenimler sonucu elde edilen bulgular kısaca şu şekilde özetlenebilir. Kütüphane yöneticileri, kütüphane açma ve yeni kütüphane binası yapımına ilişkin hususların yereldeki kütüphane hizmetleriyle değil, daha çok KYGM'nin sorumluluk alanlarına ilişkin konular olduğunu düşünmektedirler. Öte yandan kütüphane binalarının yer değişiklikleri konusunda geçmişte yaşanan sıkıntıların artık yaşanmadığı, çalışmaların Bakanlığın bilgisi dâhilinde yürütüldüğü belirtilmiştir. İç mekân düzenlemelerinde en başarılı örneğe, farklı bir işleve sahip olan edebiyat müze kütüphanesinde rastlanılmıştır. İl halk kütüphanesinin tadilatı olması ve diğer kütüphanelerin özellikle şube kütüphanelerinin çok küçük fiziki alanlara sahip olmaları nedeniyle basılı materyalin kullanıcıya sunulabilmesinde mevcut durum dışında fazla bir seçenek olmadığı görülmüştür. Bu nedenle genelgede belirtilen hususların daha çok yeni kurulacak kütüphaneleri ilgilendirdiği/ilgilendireceği düşünülmektedir. Ziyaret edilen kütüphanelerin bahçe dahil, temiz ve bakımlı olduğu görülmüştür.

Henüz kapsamlı bir bağış yapılmadığı için, kütüphaneye bağış yapan kişilerin adlarının belirli salonlara verilmesi durumuyla karşılaşılmamıştır. Ankara'daki halk kütüphanelerinin tabelalarının genelgedeki örneklere uygun olarak hazırlandığı görülmüştür. Ancak şehrin çeşitli noktalarında sadece 3 kütüphaneye ait yön levhası bulunmaktadır. Diğer kütüphaneler, genellikle daha önce konulan tabelaların hırsızlık nedeniyle kaybolduğunu, belediyelerden ise bu konuda destek alamadıklarını ifade etmişlerdir. Bazı kütüphane yöneticileri ise bu konunun hiç gündeme gelmediğini, kütüphanenin yerini gösterir yön levhasının olmasının yararlı olacağını ancak bunun belediyenin mi yoksa Bakanlığın mı sorumluluğunda olduğunu bilmediklerini belirtmişlerdir. Ankara'da özel kütüphane kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişi başvurusu ile karşılaşılmamıştır.

Donatım İstekleri ve Bütçe

İl Halk Kütüphanesi donatım istekleri için genelgedeki örnek formu kullanmaktadır. Diğer kütüphaneler ise doğrudan KYGM'den donatım talep etmediklerini, onun yerine bir ihtiyaç listesi hazırlayarak il halk kütüphanesine gönderdiklerini belirtmişlerdir. Ancak bazı kütüphaneler artık donatım isteği yapmadıklarını onun yerine ödenek isteğini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Yine yerel olanaklarla kütüphanelerde kurulmak istenen sistemlerde (güvenlik, barkot sistemi, RFID sistemi vb.), uygulama birliğinin sağlanması amacıyla KYGM'nin bilgisi ve onayı alınmaktadır. Ayrıca bu noktada bütçe ödeneklerinin kullanımı konusunda herhangi bir sıkıntı olmadığı, işlemlerin genelge uyarınca yerine getirildiği belirtilmiştir.

Kütüphane Yönetimi ve Personel İşleri

KHE Genelgesi'nde (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) kütüphane yönetiminin vekâleti, haftalık çalışma ve mesai saatleri, geçici görevlendirmeler, kütüphanelerde staj yapılması,

gönüllülük sistemi ve hizmet içi eğitim konularına ayrıntılı biçimde değinilmiştir. Genelgeye göre kütüphane yönetiminin vekâletinin öncelikle kütüphanecilere verilmesi gerekmektedir. Kütüphane müdürü ve yardımcı hizmetler sınıfı personeli hariç; dört ve daha fazla personeli bulunan kütüphaneler sadece pazar günleri, üç ve daha az personeli bulunan kütüphaneler ise Pazar ve Pazartesi günleri kapalı tutulmalıdırlar. Kütüphane personeli, Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmadan başka birim veya kurumda görevlendirilmemeli, kütüphaneye yerinde yapılacak kurum içi ve kurum dışı geçici görevlendirilmelerde de Kütüphane Müdürlüğünün görüşü dikkate alınmalıdır. Müdürlük olan kütüphanelerde staj yapılabilen, ayrıca gönüllü olarak çalışmak isteyen kişilerden de yararlanılabilmektedir. Göreve yeni başlayan personel, bulunduğu ilin İl Halk Kütüphanesinde, on beş iş günü hizmet içi eğitim almalıdır. Kütüphane yönetimi personelin mesleki toplantılara katılım isteklerini desteklemelidir.

Bu doğrultuda yapılan değerlendirmelerde elde edilen bulgular şunlardır. Kütüphane yönetiminin vekâlet konusundaki uygulamalarının genelge ile örtüştüğü görülmüştür. Ancak her ne kadar konu genelgede "müdür ve müdür yardımcısının görevde olmadığı durumlara" ilişkin uygulamayı belirtse de genelge yayınlanmadan önce, müdürlük statüsünde olmayan bazı kütüphanelerin sorumluluğunun kütüphaneci olmayanlara verilmiş olduğu, o kütüphaneye kütüphaneci atanmış olsa da bu uygulamanın zamanla sürdürüldüğü görülmüştür. Ayrıca bazı kütüphanelerin ilçe halk kütüphanesi olmasına rağmen müdürlük statüsünde olmamasının çeşitli yönetsel sorunlara neden olduğu belirtilmiştir.

Genelgeye uygun olmayan biçimde kütüphane personelinin KYGM'nin uygun görüşü alınmadan başka birim veya kurumda görevlendirilmesine ilişkin az da olsa örnekler yaşandığı ifade edilmiştir. Bazı kütüphane yöneticileri ise kütüphaneye yapılacak görevlendirilmelerde, kütüphane yöneticisinden görüş alındığını ama kütüphaneden personel alınacaksa kütüphane yöneticisinden görüş alınmadığını belirtmişlerdir. Yine çoğu kütüphanede göreve yeni başlayan personel olmadığı için İl Halk Kütüphanesinde on beş iş günü hizmet içi eğitim verilmesi konusunun daha önce gündeme gelmemiş olduğu belirtilmiştir. Sadece bir kütüphane, yeni göreve başlayan personel olmasına rağmen bu uygulamaya gerek duyulmadığını ifade etmiştir. Bunların dışında "yeni göreve başlayan" ifadesinin ne anlama geldiğine ilişkin bir belirsizlik olduğuna vurgu yapan, bunun yanı sıra on beş günlük hizmet içi eğitimi yeterli bulmayan kütüphane yöneticileri vardır.

Kütüphanelerde gönüllü olarak çalışmak için hiç başvuru yapılmadığı, bu nedenle konunun daha önce hiç gündeme gelmediği ifade edilmiştir. Ancak bazı kütüphane yöneticileri kütüphanedeki personel sayısının yeterli olduğunu bu nedenle gönüllü olarak çalışma konusunda yapılacak talepleri geri çevireceklerini belirtmişlerdir. Kütüphanelerde, gönüllülük sisteminin yöneticiler tarafından pek tercih edilmediği söylenebilir. Müdürlük olan halk kütüphanelerine yapılan staj başvuruları ise kabul edilmektedir. Edebiyat müze kütüphanesine de müdürlük olmamasına rağmen sıkça staj başvurusu yapılmaktadır.

Bütün kütüphane yöneticileri, personelin mesleki toplantılara katılım isteklerini olumlu karşıladıklarını ifade etmişlerdir. Kütüphanelerin çalışma saatleri yine genelgede belirtilen usullere göre uygulanmaktadır.

Teknik Hizmetler

KHE Genelgesi'nde (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012b) teknik hizmetlerin tüm süreçleri ayrıntılı biçimde anlatılmıştır. Araştırma kapsamında kütüphanelerin gerçekleştirdikleri teknik hizmetlere ilişkin işlemlerin de genelgeye uygunluğu irdelenmiştir. Bu kapsamda;

Kütüphane dermesini oluşturan materyalin muhasebe kayıt işlemleri, yürürlükteki mevzuat doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Çoğu kütüphanede Yayın İnceleme Komisyonu'na gereksinim duyulmamıştır. Bunun nedeni olarak kitapların ya KYGM ya da İl Halk Kütüphanesi tarafından satın alınması, Bakanlıktan gelen kitap sayılarının yeterli

bulunması ve genelde bağış kitap kabul edilmemesi gösterilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde süreli yayınların zamanında kütüphaneye gelmedikleri için, teknik işlemlerinin de zamanında yapılamadığı ve rafa çıkma sürelerinin uzadığı bilgisi alınmıştır. Ayrıca süreli yayınlar KYGM tarafından sağlandığı için genelgede aksi belirtilmiş olsa da süreci izlemeyi kütüphaneler yapamamaktadırlar. Cilt bütünlüğü sağlama konusunda sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Ayrıca süreli yayınlar ayıklansa bile çeşitli çekinceler nedeniyle düşümlerinin gerçekleştirilmediği ve depolarda saklandığı belirtilmiştir. Bazı kütüphaneler, merkezi olarak temin edilen süreli yayınların çoğunun, kullanıcılar tarafından kullanılmadığını belirtmekte ve süreli yayınların yönetimi konusunda sorunlar olduğunu düşünmektedirler.

En az iki gazeteye abone olma konusunda da kütüphanelerin ciddi sıkıntıları bulunmaktadır. Günlük iki gazete ücretinin bayiler tarafında yetersiz görülmesi nedeniyle bayiler fatura kesmek istememektedir. Ayrıca hem yer sorunu olması hem de kullanıcılara internette gazete okuma olanağı sağlanması nedeniyle gazete aboneliğini tercih etmeyen kütüphaneler bulunmaktadır. Bir kütüphane yöneticisinin ise en az iki gazeteye abone olma zorunluluğundan haberdar olmadığı için abonelik işlemini gerçekleştirmediğini ifade etmesi son derece dikkat çekicidir.

Hemen hemen bütün kütüphaneler kitabın rafa çıkma süresinin şu etmenlerden etkilendiğini ifade etmişlerdir: Halk kütüphanelerinin kullandığı KOHA Otomasyon Programı'nın yavaş veya verimsiz çalışması; kütüphaneye gelen bir materyalin kaydının daha önce merkezi kataloglama birimi tarafından KOHA'ya girilmemiş olması; katalog kaydı için gerekli olan taşınır işlem fişlerinin kitaplarla beraber gelmemesi. Son dönemde satın alınan kitap sayısındaki artışın da kitabın rafa çıkma süresini uzatan önemli bir etken olduğu ifade edilmiştir. Tüm bunların yanı sıra henüz katalog kayıtlarını KOHA'ya aktarmamış kütüphaneler de bulunmaktadır.

Kütüphanelerde açık raf sistemi uygulanmaktadır. Az da olsa bazı kütüphaneler kütüphanedeki yer sorunları nedeniyle kitaplarını depoda tutmaya devam etmektedirler. Kitap cebi, materyal fişi gibi basılı malzemeler kullanılmazken, okuyuculara kolaylık olması açısından iade tarihlerinin belirtildiği Kitap İade Fişi hala kullanılmaktadır.

Edebiyat müze kütüphanesinde gazete aboneliği olmadığı gibi ilgili mevzuatta, edebiyat müze kütüphanesinde gazete olup olmayacağı da belirtilmemiştir. Kütüphanede sadece edebiyat konusundaki eserler ile müze objeleri bulunmaktadır. Renkli etiketler bu materyaller için uygun olmayıp renkli etiket uygulaması yoktur. Bu kütüphanede kitap sayısı az olduğu için gerekli yönlendirmeyi personel yapmaktadır. Ayrıca henüz herhangi bir ayıklama işleminin gerçekleştirilmediği belirtilmiştir.

KOHA'da özgün katalog girişi yetkisi sadece merkezi kataloglama birimine verildiği için genelgedeki kataloglamaya ilişkin uyulması gereken kurallar şimdilik kütüphaneler için geçerli görülmemektedir. Çünkü kütüphaneler özgün katalog yapmamakta, sadece katalog veri transferi gerçekleştirmektedirler.

Kütüphanede Uyulması Gereken Kurallar

Araştırma kapsamındaki kütüphanelerde, yöneticiler genelde kullanıcıların kütüphane hizmetlerinden yararlanmaları için uygun koşulları ve ortamların sağlanmasına olanaklar çerçevesinde dikkat etmişlerdir. Diğer kütüphane kullanıcılarını rahatsız etmemek koşuluyla alçak sesle konuşmaya, diz üstü bilgisayar kullanmaya, mp3 çalar ve i-pod gibi kişisel aletlerden müzik dinlemeye izin verilmektedir. Kütüphane içinde kütüphane yönetimi tarafından belirlenen alanlar dışında, yiyecek ve içecek tüketilmemesi kuralı hem fiziki alanların yetersiz olması hem de kullanıcıları gücendirmemek için zaman zaman esnetilmektedir. Diğer yandan personel de kütüphane içinde kullanıcıya ayrılmış alanlarda çay-kahve makinesi, su ısıtıcısı gibi malzemeler kullanmamakta ve yine bu alanlarda yiyecek-içecek tüketilmesi yasağına uymaktadır.

Ödünç Verme İşlemleri

Bütün kütüphaneler, Kimlik Paylaşım Sistemi'ni sorunsuz bir biçimde kullanmaktadır. Kütüphaneler ödünç verme hizmeti için T.C. kimlik numarasını gösterir bir belge dışında başka bir belge ve koşul talep etmemektedir. 18 yaşından küçük kullanıcılar için Kütüphane Üyelik Formu'nun velileri tarafından imzalanması istenmektedir. Görüşme yapılan kütüphane yöneticilerinden biri, veliyi de kütüphaneye davet ettiklerini böylece hem imzanın doğruluğunu teyit ettiklerini hem de velileri üye yaptıklarını belirtmiştir. Sadece Polatlı İlçe Halk Kütüphanesi üye kartı hazırladığını ifade etmiştir.

Kütüphaneler kullanıcılarını ödünç verme hizmetinden yararlandırmak için kütüphanelerine üye yapmaktadırlar. Ancak bir başka halk kütüphanesine üye olan kullanıcı da diğer bir kütüphaneden yararlanabilmektedir. Bu durumda üye sayılarının geçmişe oranla daha az önemli olduğu bunun yerine kullanıcı sayısı ile ödünç alınan materyal sayısının daha önemli hale geldiği söylenebilir. Kullanıcıdan, üyelik için herhangi bir ücret istenmemektedir. genelgeye göre kütüphanelerin iki yılda bir kayıtları kontrol ederek, aktif olmayan üyelerinin kayıtlarını silmeleri gerekmektedir. Ancak çoğu kütüphane yönetimi bunu uygulamadığını, üyelikleri genelde bir sonraki döneme aktardıklarını belirtmiştir.

Araştırmada, ödünç verme limitlerine uyulduğu, kütüphane yöneticilerinin kullanıcıların ödünç alma haklarını kısıtlamadıkları görülmüştür. Ancak KOHA'da ödünç verme limitlerinin kütüphaneler tarafından değiştirilip değiştirilemeyeceği konusunda yöneticilerden kesin bilgi alınamamıştır. Sistemin çalışmadığı durumlarda da ödünç verme hizmeti genelde manuel olarak devam etmektedir. Yine de bir kaç kütüphane yöneticisi ödünç verme hizmetini güvenlik nedeniyle durduklarını belirtmiştir. Kütüphaneler arası ödünç verme hizmeti ise yaygın bir hizmet değildir. Bir kütüphane, bu hizmeti genelgedeki uygulamalara göre değil kişisel inisiyatife göre kullandığını belirtmiştir. Ayrıca KOHA'nın kütüphaneler arası ödünç vermeyi destekleyip desteklemediği konusunda da bilgi eksikliği vardır. Edebiyat müze kütüphanesinde ise ödünç verme hizmeti genelde uyarınca verilmemektedir.

Kütüphane yöneticilerinin neredeyse tamamı, materyali iade etmeyen, kullanılamayacak derecede yıpratılan veya materyali kaybeden kullanıcıya yönelik yaptırımların yeterli olmadığını dile getirmişlerdir.

Diğer Okuyucu Hizmetleri

Araştırma sürecinde, kütüphanelerde gerçek anlamda danışma hizmetinin verilemediği anlaşılmıştır. Danışma hizmeti kapsamında kullanıcılar telefon aracılığıyla sadece belirli bir kaynağın kütüphanede olup olmadığını sormaktadırlar. Kullanıcıların gereksinim duyduğu bilgilerin hangi kaynaklarda bulunabileceği, kaynağın kullanım özellikleri, kaynağın kütüphanede bulunmaması durumunda hangi kütüphanelerde bulunabileceği konusunda bilgi vermek veya olanaklar ölçüsünde diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak kullanıcıların bilgi gereksiniminin karşılanması nadiren gerçekleşen bir hizmettir. Yine genelgeye göre kullanıcılara, basılı ve elektronik kaynaklardan, bilgisayarlardan ve ağlardan yararlanma konusunda eğitici toplantılar düzenlenmesi gerekirken, uygulamada bu eğitimler sadece kütüphaneyi ziyaret eden öğrencilere yönelik oryantasyon ile sınırlıdır. Her kütüphanede basılı materyal türlerinden bir danışma dermesi oluşturulmuş ancak buradaki materyalin kullanım oranlarının düşük olduğu ifade edilmiştir. Web sayfası olan hiçbir kütüphane “sanal danışma” veya “kütüphaneciye sor” gibi kavramlarla nitelendirilebilecek iletişim modüllerini kullanmamaktadır. Bazı kütüphanelerin, uygun alt yapıya sahip olsalar da danışma hizmetlerini elektronik ortam üzerinden vermeyi tercih etmedikleri söylenebilir. Bu tutumun gerekçesi teknik bilgiye sahip personel olmaması, zamansızlık ve gerek görülmemesi biçimde ifade edilmiştir. Yine çok az kütüphanenin web sayfasında ücretsiz elektronik kaynaklara ilişkin bir liste sunulmuştur.

Genelgeye göre kütüphaneler gereksinim halinde, çok sık kullanılan bazı dergilerin özel sayılarının, çok sık kullanılan makalelerin ve ders notlarının, özellikle kurslar vb. için kullanılan kişisel dokümanların yer aldığı bir rezerv dermesi oluşturabilirler. Ancak böyle bir talep olmadığı için kütüphanelerin hiçbirinde rezerv hizmeti verilmemektedir.

Hastane, cezaevi, huzurevi, kamp vb. özel toplulukların bulunduğu yerlere ve kuruluşlara belli aralıklarla geçici derme hizmeti götürme de tercih edilen okuyucu hizmetlerinden değildir. Bunun nedeni olarak kurumların bu konuda işbirliğine yanaşmamları gösterilmiştir. Kitaplar demirbaş olduğundan zimmet karşılığı ilgili kişi ya da kuruma teslim edilmesi gerekmekte bu da işbirliğini güçleştirmektedir. Özellikle hastanelere geçici koleksiyon götürme enfeksiyon riski nedeniyle tercih edilmemektedir. Ankara'da gerekli vasıta olmadığından gezici kütüphane hizmeti de verilmemektedir.

Tüm kütüphanelerin çocuk bölümleri vardır. Çocuklar dışında özel gereksinimi olan gruplara, ebeveynlere ve diğer aile üyelerine, bakıcılara ve alanda çalışan yetişkinlere de hizmet verilmektedir. Ancak bu bölümlerdeki materyal sayısı kısmen yeterli olsa da fiziki alanlar hizmete uygun nitelikte değildir.

Engellilere Yönelik Hizmetler

Genelgede kütüphane binalarının, engelli kullanıcıların kütüphane hizmetlerinden tam olarak yararlanmalarını sağlayacak şekilde tasarlanması gerektiği ifade edilmektedir. Kanımızca buradan anlaşılması gereken yeni yapılacak kütüphane binalarıdır. Çünkü araştırma kapsamında incelenen mevcut kütüphane binalarının engellilere kolaylık sağlayacak biçimde dönüştürülmesi fiziki alanlardaki yetersizlikler nedeniyle mümkün gözükmemektedir. Bunun yanı sıra kütüphanelerin çevresindeki hiçbir durakta engellilerin binış ve inişleri için gerekli önlemler alınmamıştır. Bina içerisinde de eşiksiz kapılar, merdiven yanında rampa, yeterli koridor ve kapı genişliği sağlanmamıştır. Kütüphanelerde az gören veya görmeyen kullanıcılara yönelik herhangi bilgilendirmeye rastlanmamıştır. Sadece İl Halk kütüphanesinde engellilere yönelik donanım bulunmaktadır. Engellilere yönelik hizmetler sunulmadığından bu kapsamdaki hizmetlerin duyurusu da yapılmamaktadır.

İnternet, Web, Sosyal Ağlar

Kütüphanelerin çoğunda İnternet Erişim Merkezi olarak ayrılmış bilgisayarlar bulunmaktadır. Bazı kütüphaneler bu bilgisayarlar için bir sorumlu personel belirlemiştir. Güvenli olmayan ve zararlı içerik barındıran sitelere erişim yasağı hakkında kullanıcılar uyarılmaktadır. Garantisi bitmiş cihazların donanım veya yazılımlarında meydana gelen sorunların çözümünde sorunlarla karşılaşıldığı belirtilmiştir. Kütüphanelerde teknik personel olmaması ve KYGM'nin arıza konusunda taşra birimlerine destek vermemesi nedeniyle arızalı bilgisayarlar atıl durumda kalmıştır.

Genelgeye göre her kütüphanenin bir web sayfası bulunması gerekirken, Ankara'daki araştırma kapsamında incelenen kütüphanelerin nerdeyse yarısında web sayfası bulunmamaktadır. Kütüphanelerde web teknolojileri konusunda donanımlı personel eksikliği nedeniyle web hizmetleri verilememektedir. Dolayısıyla kütüphane bilgilerini, çevrimiçi katalog tarama ve çeşitli hizmetleri, kütüphane halkla ilişkilerini güçlendirici çeşitli tanıtım ve duyuruları web üzerinden veremeyen kütüphane sayısı fazladır. Bu noktada dikkat çekici olan web sayfası olmayan kütüphanelerin sosyal medyada hesaplarının olmasıdır. Bu durum kütüphanelerin teknik beceri gerektiren web sayfası yerine kolaylıkla kullanılan sosyal medya hesaplarını tercih ettiklerini göstermektedir. Bakanlık tarafından sağlanan e-posta adresleri ise düzenli biçimde kontrol edilmektedir. Kültürel Faaliyet Programı, Bina Envanteri Programı, İstatistik vb. programlarda bulunan kütüphanelere ait bilgiler günceldir.

Halkla İlişkiler ve Kültürel Etkinlikler

Genelge uyarınca her kütüphanenin bir Kütüphane Halkla İlişkiler Planı hazırlaması gerekmektedir. Halkla ilişkiler faaliyetlerini koordine etmek üzere bir personel görevlendirilmelidir. Ancak burada da Yerel Hizmet Stratejisi konusundaki bulgulara benzer bulgular karşımıza çıkmaktadır. Kütüphane yöneticilerinde halkla ilişkilerin önemine ilişkin belirli bir farkındalık gelişmiş olmasına rağmen, araştırma kapsamındaki kütüphanelerin yazılı Halkla İlişkiler Planı yoktur. Halkla ilişkiler uygulamaları daha çok kütüphane yöneticisinin yaklaşımına bağlıdır. Diğer yandan her kütüphane, Kütüphane Haftası'nda mutlaka kültürel etkinlik gerçekleştirmiştir. Hemen hemen her kütüphanenin bir yıl içerisinde hangi konularda kaç etkinlik yapacağına dair Yıllık Kültürel Etkinlik Planı bulunmaktadır. Kütüphaneler milli gün ve bayramlar ile Kütüphane Haftası hariç, her ay en az bir özgün kültürel etkinlik gerçekleştirme konusunda ise yetersiz kalmıştır. Gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin veriler kültürel etkinlik programına eklenmektedir. Fiziki alan yetersizliği nedeniyle kütüphane salonlarının başka kurumlara tahsisi ise genelde yapılmamaktadır.

Kent Arşivi

Genelgede yerel kültür mirasını korumak, kullanıma sunmak ve hizmet verilen bölgenin yerel belleğini oluşturmak amaçlarıyla İl Halk Kütüphaneleri'nde Kent Arşivi oluşturulacağı, diğer kütüphanelerde ise olanaklar dâhilinde Kent Arşivi kurulabileceği belirtilse de Ankara'daki halk kütüphanelerinde kent arşivi niteliğinde bir bölüme rastlanılmamıştır. İl Halk Kütüphanesi'nin derleme kütüphanesi olması nedeniyle zaten her yayını bünyesinde barındırdığı ifade edilmiştir. Oysa derleme kütüphanesi kent arşivi tanımını kapsamayıp, kent arşivlerinde yerellik özelliği ön plandadır.

Sonuç

Araştırma kapsamında elde edilen verilere dayanarak varılan en önemli sonuç; birer kamu kurumu olan halk kütüphanelerinin, zorunlu kamusal idari işlemlerini ve geleneksel çerçevedeki kütüphane hizmetlerini KHE Genelgesi'ne uygun olarak sürdürdükleri; ancak görece daha stratejik, yenileşimci ve nitelik gerektiren hizmetleri genelgeye uygun olarak sürdüremedikleridir.

Diğer sonuçlar şu şekilde sıralanabilir;

- Ankara'daki halk kütüphanelerinde yazılı kütüphane yerel hizmet stratejisi hazırlanmamaktadır. Dolayısıyla Ankara'daki halk kütüphanelerinde, belgelendirilmiş planlara göre değil daha çok günlük koşullara göre değişen kararlar alınmaktadır.
- Ankara çapındaki kütüphaneleri kapsayan Kütüphaneler Eşgüdüm Toplantıları, kütüphanelerin sorunlarına yerel çözümler sağlamayı başaramamıştır.
- İstatistikler bütün kütüphaneler tarafından, zamanında ve düzenli olarak kaydedilmekte ancak bu istatistikler kütüphanelerin web sayfalarından yayınlanmamaktadırlar. İstatistik veri giriş formlarındaki alanlar edebiyat müze kütüphanelerinin istatistikleri ile birebir örtüşmemektedir.
- Kullanıcı memnuniyeti anket formlarının KYGM tarafından tasarlanmadığı ve kütüphanelere bu yönde bir çalışma yapmaları talimatı iletilmediğinden kütüphaneler kullanıcı memnuniyet anketi uygulamamaktadırlar. Bunun dışında kütüphane yöneticilerinde anket hazırlama ve uygulama konusunda bilgi ve farkındalık eksikliği bulunmaktadır.
- Ankara'daki kütüphane yöneticileri diğer kurumlarla işbirliği konusunda isteksiz olup, işbirliği çalışmalarını kültürel etkinlikler kapsamında ve bölgedeki okullarla sınırlıdır.
- Genelgedeki kütüphane açma ve kütüphane binası yapımına ilişkin hususlar kütüphaneler ile değil, KYGM'nin yetki ve görev alanıyla ilgilidir.

- Kütüphanelerin yetersiz fiziki alanlara sahip olması, iç mekân düzenlemelerinde estetik unsurlara öncelik verilmesini zorlaştırmaktadır.
- Ankara'daki halk kütüphaneleri temiz ve bakımlıdır. Tabela formatları genelgedeki örneklerle uygundur. Ancak şehrin çeşitli noktalarında kütüphanenin yerini belirtir yön levhaları bulunmamaktadır.
- Kütüphaneler donatım malzemesi isteği yerine ödenek isteğini tercih etmektedirler. Yerel olanaklarla kütüphanelerde kurulmak istenen sistemlerde uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Bakanlığın bilgisi ve onayı alınmaktadır. Bütçe kullanım işlemleri genelge uyarınca yerine getirilmektedir.
- Kütüphane yönetiminin vekâleti ve çalışma saatleri konusundaki uygulamalar genelge ile örtüşmektedir.
- Bazı kütüphanelerin ilçe halk kütüphanesi olmasına rağmen müdürlük statüsünde olmaması yönetsel sorunlara neden olmaktadır.
- Kütüphaneye veya kütüphaneden bir başka birime yapılacak görevlendirilmelerde, kütüphane yöneticisinden her zaman görüş alınmamaktadır.
- Göreve yeni başlayan personelin İl Halk Kütüphanesinde on beş iş günü hizmet içi eğitim alması konusunda bilgi ve uygulama eksikliği vardır.
- Kütüphanelerde gönüllü olarak çalışmak için hiç başvuru yapılmamıştır. Kütüphane yöneticileri gönüllülük sistemini tercih etmemektedirler.
- Müdürlük olan kütüphanelerde staj başvuruları kabul edilmektedir.
- Ankara'daki kütüphane yöneticileri, personelin mesleki toplantılara katılım isteklerini olumlu karşılamaktadırlar.
- Muhasebe kayıt işlemleri, yürürlükteki mevzuat doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.
- Yayın İnceleme Komisyonu'na gereksinim duyulmamaktadır.
- Süreli yayınların yönetiminde ciddi sorunlar vardır. Cilt bütünlüğü sağlanamamakta, ayıklama yapılmakta ama düşüm gerçekleştirilmemektedir. Merkezi olarak temin edilen süreli yayınların çoğu kullanıcılar tarafından kullanılmamaktadır.
- Bayilerle yaşanan sıkıntılar nedeniyle gazete aboneliği yapılmamaktadır.
- Halk Kütüphanelerinin kullandığı KOHA Otomasyon Programı'nın yavaş veya verimsiz çalışması; kütüphaneye gelen bir materyalin kaydının daha önce merkezi kataloglama birimi tarafından KOHA'ya girilmemiş olması; katalog kaydı için gerekli olan taşınır işlem fişlerinin kitaplarla beraber gelmemesi kitabın rafa çıkma süresinin uzamasına neden olmaktadır.
- Kütüphanelerde açık raf sistemi uygulanmaktadır.
- Kitap İade Fişi hala kullanılmaktadır.
- Bütün kütüphaneler, Kimlik Paylaşım Sistemi'ni sorunsuzca kullanmaktadırlar. Kütüphane üye kartı yoktur.
- Başka kütüphaneye üye olan bir kullanıcı kütüphaneden yararlanabilmektedir.
- Kütüphaneler üye kayıtlarını güncellemeyip bir sonraki döneme aktarmaktadır.
- Ödünç verme limitlerine uyulmaktadır. Sistemin çalışmadığı durumlarda ödünç verme hizmeti manuel uygulamalarla devam etmektedir. Kütüphaneler arası ödünç verme hizmeti kullanılmamaktadır.
- Materyali iade etmeyen, kullanılamayacak derecede yıpratılan veya kaybeden kullanıcıya yönelik cezai yaptırımlar konusunda bilgi eksikliği vardır.
- Kütüphanelerde danışma hizmeti verilmemekte, rezerv hizmeti bilinmemektedir.

- Kurumların işbirliğine yanaşmamaları nedeniyle hastane, cezaevi, huzurevi, kamp vb. özel toplulukların bulunduğu yerlere geçici derme hizmeti götürülmemektedir.
- Ankara'da gezici kütüphane aracına sahip kütüphane yoktur.
- Tüm kütüphanelerin çocuk bölümleri vardır. Ancak fiziki alanları hizmete uygun değildir.
- Mevcut kütüphane binaları engelliler için uygun olmayıp, onlara kolaylık sağlayacak biçimde dönüştürülmesi mümkün gözükmemektedir.
- Kütüphanelerin çoğunda İnternet Erişim Merkezi vardır. Arızalı bilgisayarlar atıl durumda kalmıştır.
- Ankara'daki kütüphanelerin yarısında web sayfası bulunmamaktadır. Kütüphanelerde web teknolojileri konusunda donanımlı personel eksikliği vardır. Kütüphanelerin sosyal medya hesapları vardır. Bakanlık tarafından sağlanan e-posta adresleri düzenli biçimde kontrol edilmektedir. Kültürel Faaliyet Programı, Bina Envanteri Programı, İstatistik vb. programlarda bulunan kütüphanelere ait bilgiler günceldir.
- Kütüphanelerin Halkla İlişkiler Planı yoktur. Kütüphane yöneticilerinde halkla ilişkilerin önemine ilişkin belirli bir farkındalık vardır. Kütüphanelerin, Yıllık Kültürel Etkinlik Planı bulunmaktadır. Yoğun olarak Kütüphane Haftası'nda kültürel etkinlik gerçekleştirilmektedir. Her ay en az bir özgün kültürel etkinlik gerçekleştirme konusunda yetersizlerdir. Kütüphane salonlarının başka kurumlara tahsisi yapılmamaktadır.
- Ankara'daki kütüphanelerde kent arşivi yoktur.

Öneriler

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar çerçevesinde aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- KYGM, halk kütüphanelerinin yararlanabileceği bir "Kütüphane Yerel Hizmet Stratejisi" belgesi örneği hazırlamalıdır. Tüm kütüphanelerden bu örneğe uygun planlama yapmaları istenmeli ve süreç izlenmelidir. Stratejik planlama konusunda hizmet içi eğitimlerin sağlanması yararlı olacaktır.
- Kütüphaneler Eşgüdüm Toplantısı uygulaması titizlikle devam ettirilmelidir. Toplantılara kütüphane müdürleri dışında, kütüphane sorumluları da davet edilebilir. Toplantı sonucunda görüşülen konuların çözüm süreci tüm ilgililer tarafından ciddiyetle takip edilmelidir. KYGM bünyesinde eşgüdüm toplantısı tutanaklarını izleyip değerlendirecek ve gerekli tedbirlerin alınmasını önerecek bir ekip kurulabilir.
- Her kütüphanenin bir web sayfasının olması sağlanmalıdır. Önerimiz KYGM tarafından, il halk kütüphaneleri, ilçe halk kütüphaneleri ve şube halk kütüphaneleri olmak üzere üç düzeyde ve merkezi olarak web tasarımı şablonu geliştirilmesidir. Tasarım özellikleri ve içerik girilecek alanların ortak olması gereken bu web sayfalarının içeriği, erişim yetkisi verilecek kütüphanelerce sürekli güncellenmelidir.
- İstatistik formları vb. konularda yönlendirici olmayan KYGM web sayfasındaki bilgilerin, ivedilikle yeniden gözden geçirilmesi anlaşılır, estetik ve sistematik biçimde yeniden tasarlanması uygun olacaktır.
- İstatistik formları ve istatistik programındaki alanlar Edebiyat Müze Kütüphaneleri tarafından toplanan verilere de uygun hale getirilmelidir.
- KYGM tarafından, farklı düzeydeki kütüphaneler için farklı içerikte kullanıcı memnuniyeti anket formları tasarlanmalı ve uygulanmak üzere kütüphanelere gönderilmelidir.
- Kütüphanelerin yerel kurumlarla işbirliğini özendirilecek ve güçlendirecek çalışmalara öncelik verilmelidir. Bu konuda KYGM, diğer bakanlıklar ve belediyelerle irtibata geçebilir.

- Kütüphanelerdeki raf, masa, sandalye gibi eskimiş donatım malzemelerinin yenilenmesi uygun olacaktır. Ankara'da, şehrin çeşitli noktalarına kütüphanelerin yerini belirtir yön levhaları yerleştirilmelidir. Yön levhaları konusunda KYGM sadece Ankara'da değil ülke çapında bir girişim başlatabilir.
- Hizmetlerini memurluk düzeyinde sürdüren ilçe halk kütüphanelerinin müdürlük statüsüne geçirilmesi gerekmektedir.
- Hem kütüphaneye yapılacak görevlendirilmelerde hem de kütüphaneden personel alınması durumunda kütüphane yöneticisinden görüş alınması yararlı olacaktır.
- Göreve yeni başlayan her personelin İl Halk Kütüphanesinde on beş iş günü hizmet içi eğitim alması sağlanmalı ve bunun gerçekleşip gerçekleşmediği KYGM tarafından izlenmelidir.
- Personel sıkıntısı yaşayan halk kütüphanelerinde gönüllü olarak çalışmak isteyenler kütüphanelere katkı sağlayabilirler. Bu nedenle gönüllülük konusunda pilot projeler gerçekleştirilebilir. Ayrıca toplum bu konuda bilgilendirilmeli ve personelin olası direncini kırarak önlemler alınmalıdır.
- Halk kütüphanelerinde süreli yayınların yönetimi konusu bilimsel çalışmalarla desteklenmelidir. KYGM süreli yayınların yönetimi konusundaki sorunları tespit etmeli ve bunların giderilmesi için acil tedbirler almalıdır. Süreli yayınların daha çok kullanılması ve yerel gereksinimlerin göz önüne alınması için, sağlama sürecinde kütüphane yönetimlerinin önerileri dikkate alınabilir.
- İl halk kütüphanelerinin okuyucu hizmetine en az iki gazete sunabilmesi konusunda gazete bayileriyle yaşadıkları sıkıntıları gidermek amacıyla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü veya il Halk Kütüphanesi aracılığıyla, il çapındaki tüm kütüphanelere yönelik toplu gazete aboneliği gerçekleştirmelidir.
- KYGM, basılı formattaki kitabın rafa çıkma süresini azaltacak projeleri ve bilimsel araştırmaları teşvik etmelidir. Aksamaların giderilmesi için acil tedbirler almalıdır.
- Okuyuculara verilmek üzere üye kartları KYGM tarafından kütüphanelere gönderilmeli veya bu kartların standardı belirlenerek yerelden temin edilmesi sağlanmalıdır.
- Planlama ve değerlendirmelerde kütüphane üye istatistikleri yerine kütüphane kullanıcı sayısı ve ödünç alınan materyal sayıları daha çok göz önünde bulundurulmalıdır.
- Kütüphaneler arası ödünç verme hizmetinin etkinleştirilmesi ve materyal paylaşımının sağlanmasıyla kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasına katkı sağlanabilecektir. Bu konuda hem kütüphane personeli eğitilmeli hem de toplum bilgilendirilmelidir.
- Materyali iade etmeyen, kullanılamayacak derecede yıpratılan veya kaybeden kullanıcıya yönelik yapılacak cezai yaptırım sürecinin nasıl işletileceği açıklığa kavuşturulmalıdır. KYGM bu konuda örnek olay çalışmaları hazırlayıp kütüphanelere gönderebilir.
- Danışma hizmetleri günümüz kütüphaneciliğinin odak noktasını oluşturmaktadır. Bu nedenle kütüphanelerde gerçek anlamda danışma hizmetinin verilebilmesi konusunda önlemler alınmalıdır. Bu alanda projeler ve bilimsel araştırmalar teşvik edilmeli, kütüphanelere gerekli altyapı ve kaynaklar sağlanmalı, hizmet içi eğitimler düzenlenmeli, danışma kütüphanecileri yetiştirilmeli ve süreç sürekli takip edilmelidir.
- Geçici derme götürme hizmeti topluma tanıtılmalı ve bu konuda birimler/kurumlar arası olası engeller üst yönetimler tarafından çözüme kavuşturulmalıdır.
- Kütüphanelerin çocuk bölümleri hizmete uygun nitelikte yeniden düzenlenmelidir. Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi'nin inşası bittikten sonra Abdurrahman Oğultürk Halk Kütüphanesi, tıpkı Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi gibi yeniden restore edilerek çocuk kütüphanesine dönüştürülebilir.

- Mevcut kütüphane binalarının engellilere kolaylık sağlayacak biçimde dönüştürülmesi mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle KYGM ilgililerin katkısıyla, engelli vatandaşların kütüphanelere erişimi konusunda “Engelsiz Kütüphane Ulusal Stratejisi” geliştirmelidir.
- Kütüphanelere bilgi teknolojileriyle bağlantılı hizmetlerin sunulmasında yaşanan sorunların çözümü konusunda destek verilmelidir. Yazılım ve donanım sorunları merkezi olarak hizmet alımı biçiminde giderilebilir.
- KYGM her kütüphaneden "Kütüphane Halkla İlişkiler Planı"nı talep etmelidir. Ayrıca halkla ilişkiler alanında hizmet içi eğitimler verilmelidir. Kütüphanelerin her ay en az bir özgün kültürel etkinlik gerçekleştirmeleri planlama, izleme, bütçe desteği vb. katkılarla teşvik edilmelidir.
- KYGM genelge uyarınca kent arşivleri oluşturulması için talimat vermeli ve kent arşivleri konusunda kütüphanelere rehber olacak çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- KYGM acilen sayısallaştırma, elektronik kaynaklar, web hizmetleri, internet altyapısı vb. konuları kapsayan bir “Halk Kütüphaneleri Bilişim Stratejisi” geliştirmelidir.
- İş sağlığı ve güvenliği, denetimli serbestlik gibi kamu kurumlarını yakından ilgilendiren konular ve bunlara ilişkin mevzuat KYGM tarafından takip edilmelidir. Halk kütüphanelerinin bu konularla ilişkisi araştırılıp, halk kütüphaneleri ile bağlantılı hususlar kütüphane mevzuatına ilave edilmelidir.
- KOHA Kütüphane Otomasyon Programı’nın Kütüphane Hizmet Esasları Genelgesi’ne uyumu acilen test edilmelidir.
- Edebiyat Müze Kütüphanelerinin hizmet esasları ayrıntılı biçimde yeniden ele alınmalıdır.
- Kütüphane Hizmetleri Genelgesi’ndeki unsurların uygulamalara yansıyor yansımadağı konusunda KYGM ile Ankara İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen izleme çalışmaları artırılmalıdır.
- Ankara’da semt kütüphanelerine ve gezici kütüphanelere ihtiyaç vardır.
- Ankara’nın en büyük halk kütüphanesi olan Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi'nin tadilatla olması; yeniden inşa için yıkılmış olan ve hizmet verdiği nüfus, konumu ve materyal sayısı açısından önemli bir kütüphane olan Yenimahalle İlçe Halk Kütüphanesi'nin ise kapalı olması Ankaralı kütüphane kullanıcılarının iki önemli kütüphaneden uzun zamandır yararlanamamalarına neden olmuştur. Bu nedenle Ankaralı kullanıcıların kütüphane gereksinimlerinin karşılanmasının önceliği yükselmiş ve önemli hale gelmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Başkent Ankara’yı aynı zamanda “Kütüphaneler Başkenti”ne dönüştürecek girişimlere ivedilikle başlanmalıdır.

Teşekkür

Araştırma kapsamında yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Umut Al'a teşekkür ederim.

Kaynakça

- Alpay, M. (1975). Halk kütüphanesi kanunu gerekli mi? *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 24(4), 289-294.
- Çakın, İ., Ersoy, O., Çelik, H. ve Duman, H. (1993). Türk Kütüphaneciliğinin sorunları ve çözüm önerileri. *Türk Kütüphaneciliği*, 7(3), 220-226.
- Çapar, B. (1981). Planlı kalkınma döneminde kütüphane hizmetlerine yasalar açısından genel bir bakış. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 30(1), 24-32.
- Çelik, A. (2001a). *Bilgi hizmetleri ve mevzuat*. Ankara: Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği.
- Çelik, A. (2001b). Mevzuatta son gelişmeler. *Türk Kütüphaneciliği*, 15(3), 268-284.

- Karadeniz, Ş. (2012). Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılan yönetmeliklerin karşılaştırılması. *Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu. 09-12 Mayıs 2012. Bodrum, Bildiriler* içinde (ss.85-95). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Keseroğlu, H. S. (1989). *Halk kütüphanesi politikası ve Türkiye Cumhuriyeti 'nde durum*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2003). Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. *T.C. Resmi Gazete* (25093, Kanun No: 4848, Kabul Tarihi: 16 Nisan 2003, 29.04.2003).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2012a). Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği. *T.C. Resmi Gazete* (28170, 11 Ocak 2012).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2012b). *Kütüphane Hizmet Esasları Genelgesi* (2012/7, 24 Temmuz 2017). Erişim adresi: <http://www.kygm.gov.tr/Eklenti/4821,ust-yazi-gengelge-2012-07.pdf?0>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2015). *Yürürlükten kaldırılan mevzuat*. Erişim adresi: <http://teftis.kulturuzizm.gov.tr/TR,14873/yururlukten-kaldirilan-mevzuat.html>
- Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. (2005). *T.C. Resmi Gazete*, (26083, 17 Şubat 2006).
- Öcal, O. T. (2010). Bilgi merkezleri çalışanları kanun tasarısı taslağı üzerine. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(2), 298-316.
- Öz, Z. (1997). *Toplumsal değişme sürecinde halk kütüphanelerinin yeri ve yeniden organizasyonu için bir model önerisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Soysal, Ö. (1997) Yasa olgusu ve kütüphane kurumu. *Türk Kütüphaneciliği*, 11(2), 88-95.
- Yılmaz, B. (2005a). Türkiye'de halk kütüphaneleriyle ilgili yönetmelikler üzerine bir değerlendirme. *Prof. Dr. Nilüfer Tuncer'e Armağan* içinde (ss. 302-313). Yay. Haz. M. E. Küçük. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 2005.
- Yılmaz, B. (2005b). Türkiye'de kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması süreci ve halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 19(1), 56-77.
- Yılmaz, B. (2009). *Türkiye'de kültür politikası ve kütüphane: 1980 sonrası durum*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi.

Ek 1**1981-2012 Yılları Arasında Yayınlanmış Halk Kütüphaneleri Hizmetlerine İlişkin Genelgeler**

Sıra No	Genelge No	Konu Adı	Varsa Yürürlükten Kaldırdığı Genelge	Yürürlükten Kaldırıldığı Genelge
1	1981 / 2	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
2	1981 / 44	Cezaevlerindeki Vatandaşların Halk Kütüphanelerinden Yararlanmaları Hk.	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
3	1981 / 67	Dünya Çocuk Kitapları Haftası	Yok	SÜRELİ
4	1982 / 28	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
5	1982 / 54	Anket Formları	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
6	1983 / 25	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
7	1983 / 27	Gençlik Haftası	Yok	SÜRELİ
8	1983 / 36	Cumhuriyetimizin 60. Yılı'nın Kutlanması	Yok	SÜRELİ
9	1983 / 38	Bilinmiyor	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
10	1983 / 41	Konferanslar	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
11	1983 / 52	Dünya Çocuk Kitapları Haftası	Yok	SÜRELİ
12	1983 / 55	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
13	1983 / 56	Kütüphanelerin Yıllık Çalışma Programı ve Raporları	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
14	1984 / 6	Turizm Haftası	Yok	SÜRELİ
15	1984 / 8	Kütüphane Faaliyetleri	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
16	1984 / 9	Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
17	1984 / 14	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
18	1984 / 16	Gençlik Haftası	Yok	SÜRELİ
19	1984 / 22	Yahya Kemal Beyatlı'yı Anma	Yok	SÜRELİ
20	1984 / 26	İbni Sina Haftası	Yok	SÜRELİ
21	1984 / 33	Dünya Çocuk Kitapları Haftası	Yok	SÜRELİ
22	1984 / 36	Ödünç Kitap Verme İşlemi	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
23	1985 / 5	Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
24	1985 / 7	Turizm Haftası	Yok	SÜRELİ
25	1986 / 2	Gezici Kütüphane Hizmeti	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
26	1986 / 10	22. Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
27	1986 / 13	Hastane, Cezaevi, Köy Konağı Vb. Gibi Yerlere Kütüphane Hizmeti	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
28	1986 / 15	22. Kütüphane Haftası Afişleri	Yok	SÜRELİ
29	1986 / 20	Turizm Haftası	Yok	SÜRELİ
30	1986 / 21	Halk Kütüphanelerinin Kurulması	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
31	1986 / 22	Eğitici ve Kültürel Faaliyetler	Yok	SÜRELİ
32	1986 / 26	Gençlik Haftası	Yok	SÜRELİ

33	1986 / 35	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 1994 / 14 ile İptal
34	1986 / 46	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
35	1987 / 8	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
36	1987 / 9	23. Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
37	1987 / 15	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 1989 / 32 ile İptal
38	1987 / 16	Gençlik Haftası	Yok	SÜRELİ
39	1987 / 20	Kütüphanelerde Haftalık Çalışma ve Yıllık İzin Süreleri	Yok	Genelge 1994 / 13 ile İptal
40	1987 / 23	Bakanlığımıza Bağışta Bulunanlar	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
41	1987 / 25	Ödünç Verme Hizmeti	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
42	1988 / 8	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 1994 / 14 ile İptal
43	1988 / 23	Turizm Haftası	Yok	SÜRELİ
44	1988 / 60	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 1994 / 14 ile İptal
45	1988 / 73	Namık Kemal'in Ölümünün 100. Yıldönümü	Yok	SÜRELİ
46	1989 / 9	Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
47	1989 / 19	Kütüphanelerde Kültürel Faaliyetler Düzenlenmesi	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
48	1989 / 25	Kütüphanelerin Yerlerinin Belirtilmesi	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
49	1989 / 32	Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Eserlerden Faydalanma	Genelge 1987 / 15	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
50	1989 / 34	Atatürk'ün Ölüm Yıldönümü	Yok	SÜRELİ
51	1990 / 2	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
52	1990 / 12	Yunus Emre Sevgi Yılı	Yok	SÜRELİ
53	1990 / 13	Kütüphane Hizmetleri	Yok	SÜRELİ
54	1990 / 23	Yunus Emre Sevgi Yılı Kutlamaları	Yok	SÜRELİ
55	1991 / 5	Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
56	1991 / 11	Halk Kütüphanesi Hizmetlerinin Tanıtılması	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
57	1992 / 4	Kütüphane Binaları ve Gezici Kütüphanelerin Amaç Dışında	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
58	1992 / 8	28. Kütüphane Haftası	Yok	SÜRELİ
59	1992 / 17	Okuyucu Hizmetleri ve Halkla İlişkiler	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
60	1992 / 19	Yazma Eserler	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
61	1993 / 6	Güncelliğini Yitirmiş Yayınların Ayıklanması	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
62	1993 / 9	Basılı Malzeme ve Cilt Malzemeleri	Yok	SÜRELİ
63	1993 / 10	Teknik Çalışma Raporu	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
64	1993 / 12	Televizyon, Video, Telefon, Faks vb.	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
65	1993 / 15	Gerçekleştirilecek Kültürel Etkinlikler	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.

66	1994 / 13	Halk Kütüphanelerinin Haftalık Çalışma Süreleri	Genelge 1987 / 20	Genelge 2005 / 5 ile İptal
67	1994 / 14	Devir-Teslim, Sayım ve Kayıttan Silme İşlemleri	Genelge 1986 / 35	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
			Genelge 1988 / 8	Genelge 1994 / 16 ile sadece 3.ve 4. maddeler iptal
68	1994 / 16	Kitap Demirbaş İşlemleri	Genelge 1988 / 60 Genelge 1994 / 14	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
			3.ve 4. maddeleri	
69	1995 / 1	Gezici Kütüphane Hizmeti	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
70	1995 / 8	Aziz Nesin	Yok	SÜRELİ
71	1995 / 9	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	Yok	SÜRELİ
72	1995 / 13	Yazma ve Eski Harfli Basma Eserler Yıllık İstatistik Formu	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
73	1996 / 8	Halk Kütüphanesi Açılması ve Bina Yapımı	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
74	1996 / 10	Okuyucu Sayısının Artırılması	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
75	1997 / 1	Kültürel Faaliyetler	Yok	Genelge 2004 / 2 ile İptal
76	1997 / 13	Gerçekleştirilecek Kültürel Etkinlikler	Genelge 1997 / 1	Genelge 2004 / 2
77	2000 / 5	Kütüphane Tabelaları	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
78	2001 / 2	Renkli Etiket Kullanımı	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
79	2003 / 2	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Genelge 2010 / 3 ile İptal
80	2004 / 2	Kültürel Faaliyetler	Genelge 1997 / 13	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
81	2005 / 5	Haftalık Çalışma Süreleri, Mesai Saatleri Ve Yıllık İzin Kullanımı	Genelge 1994 / 13	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
82	2005 / 10	Kültürel Faaliyet Planı	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
83	2006 / 1	Kültürel Etkinlik Programı	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
84	2006 / 4	Kütüphaneler İçin Kampanyası	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
85	2006 / 14	Geçici Görevlendirmeler	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
86	2007 / 4	Halka Açık Özel Kütüphane Açılması İlke ve Esasları	Yok	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.
87	2010 / 3	Sayım, Devir-Teslim ve Düşüm İşlemleri	Genelge 2003 / 2	Genelge 2012/7 ile iptal edilmiştir.

Summary

The most common public library system in Turkey is the public library system of Ministry of Culture and Tourism. Therefore, public libraries in Turkey are public institutions. In 2012, a Circular entitled Principles of Library Services has entered into force. A comprehensive analysis based on scientific data related to the Circular has not been made so far. This deficiency has a negative impact on library service planning and implementation process. Public libraries continuously require restructuring in accordance with the technological and social

transformation. Therefore, library legislation consistently needs to be reviewed in the context of this transformation.

Although there are some works in which library institution is discussed in the legal context, few studies have examined the legislation that is directly based on public libraries in information management literature in Turkey.

In this study, description method was used. To collect data, semi-structured interview technique was applied and the managers of the library as sample were interviewed face to face. Furthermore, it has been observed how the public library services specified in Circular are offered and the resources such as legislation, official correspondence reports are utilized. Findings have been confirmed by Cultural Activities Program, Building Inventory Program and the Library Statistics Program.

The study was conducted between January and April 2015. The public libraries which are under the Ministry of Culture and Tourism in Ankara are the research universe. The research sample consists of 12 libraries in Cankaya, Kecioren, Yenimahalle, Mamak, Sincan, Altındag and Polatli.

At the end of study, it is understood that public libraries are making necessary administrative procedures concerning the general public institutions and traditional library services in accordance with the Circular. But the library services requiring more strategy, innovation and quality do not comply with the Circular due to several reasons. Some suggestions were submitted to the relevant institutions.